

HEAKS KIIDETUD

JA KINNITATUD

TLÜ AR nõukogu

18.06.2024. a

otsusega nr 1

TALLINNA ÜLIKOOLI
AKADEEMILINE RAAMATUKOGU

TEGEVUSARUANNE 2023

TEGEVUSKAVA 2024

Tallinn 2024

SISUKORD

Eessõna	3
1. PERSONAL.....	4
2. KOGUDE ARENDUS.....	6
2.1 Kogude täiendamine	6
2.2 Füüsilisel kandjal teavikud	7
2.3 Elektrooniline teavik.....	8
2.4 Baltika ja vanaraamatute säilitamise osakond	8
2.5 Väliseesti kirjanduse keskuse kogu	9
2.6 Kataloogimine.....	10
3. KOGUDE HOID JA SÄILITAMINE	12
3.1 Teavikute säilitus- ja hooldustegevus	12
4. RAAMATUKOGU-, BIBLIOGRAAFIA- JA INFOTEENUSED	13
4.1 Raamatukogu kasutajad ja kasutamine	13
4.2 Bibliograafiatöö	15
4.3 Infoteenuste kasutamine.....	15
4.4 Elektrooniliste ressursside kasutamine	16
5. TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS	18
5.1 Teadustegevus.....	18
5.2 Arendustegevus.....	21
6. TUGITEENUSED	22
6.1 Kommunikatsioon ja turundustegevus.....	22
6.2 Haldusteenistus	23
6.3 Infotehnoloogia teenistus	23
6.4 Digiteerimiskeskus.....	24
LISAD.....	26
TLÜ AR näitarvud	26
LISA 1. TLÜ AR TÖÖTAJATE PUBLIKATSIOONID	32
LISA 2. TLÜ AR TÖÖTAJATE ETTEKANDED JA LOENGUD	33
LISA 3. TLÜ AR TÖÖTAJATE OSAVÕTT TÄIENDKOOLITUSTEST JA ERIALAÜRITUSTEST	34
LISA 4. NÄITUSED.....	37
LISA 5. OSALEMINE ERIALAORGANISATSIOONIDES.....	39

EESSÕNA

Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu (TLÜ AR) on avalikkusele suunatud iseseisvaid ülesandeid täitev Tallinna Ülikooli asutus, mille põhieesmärgiks on koguda, teha kättesaadavaks, digiteerida ja säilitada inforessursse, teadus-, arendus- ja õppetegevuseks vajalikku teavet ning rahvuslikku kultuuripärandit, soodustades eeltooduga teadus-, arendus- ja õppetegevuse arengut ning üldist harituse tõusu.

2023. aastal jätkus koostöö Tallinna Ülikooli instituutide, üliõpilaskonna ja tugiüksustega. Igal aastal sooritavad raamatukogus praktikat Digitehnoloogiate instituudi üliõpilased; erialainfo spetsialistid on kaasatud nii Ühiskonnateaduste, Humanitaarteaduste kui ka Haridusteaduste instituutide kursustesse; infotehnoloogia teenistus viib Humanitaarteaduste instituudi bakalaureuseõppe tudengitele läbi digiteerimise praktikumi; baltika kogusid tutvustatakse nii TLÜ kui ka teiste kõrgkoolide üliõpilastele.

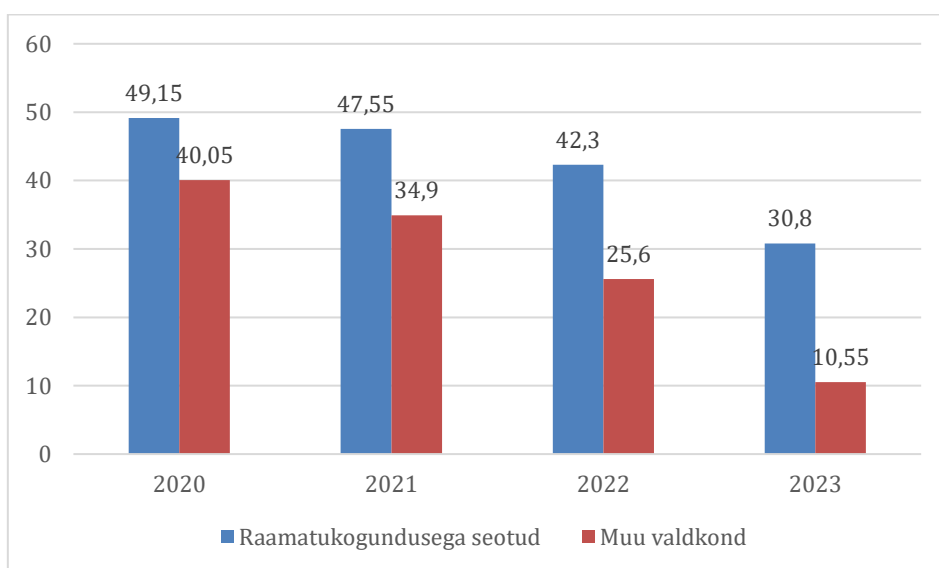
Viimane aasta on olnud majanduslikult raske ka raamatukogule. Erinevatest kriisidest tingitud majanduskeskkonna üldine halvenemine on toonud kaasa kulude hüppelise suurenemise, milleks raamatukogu eelarves vahendeid ei ole. 2023. aasta septembrist kehtestati uued kohustuslikud töötasu alammäärad, mis tõi raamatukogule kaasa täiendavad finantskohustused. Selleks, et tagada raamatukogu tegevuse säilimine kujunenud olukorras, tuli tegevus olulisel määral ümber korraldada ning selle mahtu vahendada hädavajaliku miinimumini. Kirjeldatud olukord on kõige otsesemalt seotud ka tasuta kõrgharidust pakkuvate ülikoolide riigipoolse kroonilise alarahastamisega. Sõlmitud kokkulepete kohaselt peab ülikoolide rahastamine suurenema kuni 2025. aastani igal aastal 15% võrra.

Eelnevaga seoses viidi raamatukogus 2023. aasta II kvartalis läbi kollektiivne koondamine, mille tulemusena vähenes raamatukogu koosseis ning alates 2023. aasta septembrist töötab raamatukogus 46 töötajat (41,7 täiskoormust). Ülikoolide rahastamise järkjärguline paranemine on loonud eelduse 2024. aastal raamatukogu töötajate palgad viia ligikaudu samale tasemele, kui see teistes analoogilistes asutustes on.

1. PERSONAL

Seisuga 31.12.2023 oli TLÜ Akadeemilise Raamatukogu koosseisus 46 töötajat (41,35 täiskoormust), nendest 34 (30,8 täiskoormust) töötajat olid seotud raamatukogu põhitegevusega.

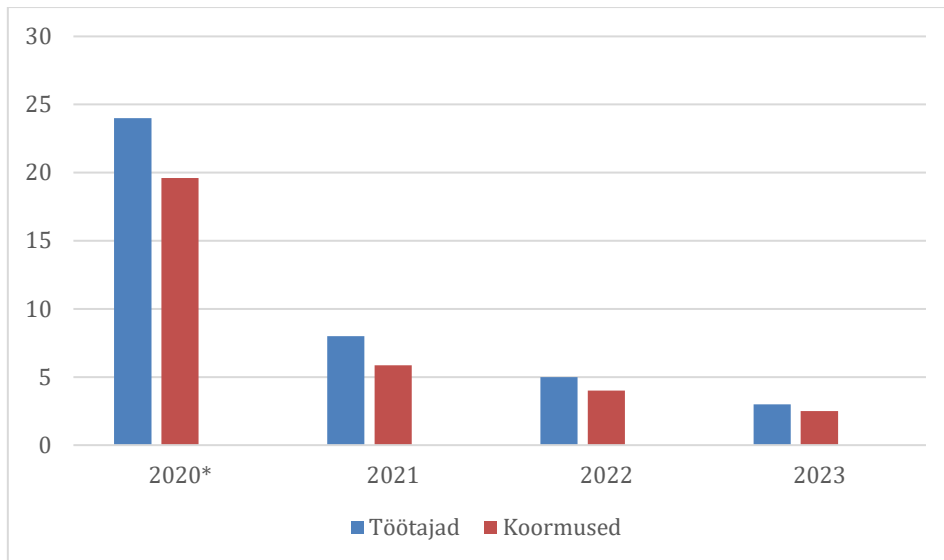
2023. aasta esimeses pooles toimunud kollektiivse koondamise tulemusena toimunud töökohtade vähenemise tõttu oli võimalik olemasoleva eelarve piires alates 1. septembrist 2023 tõsta keskmine töötasu 1641 euroni kuus (41,2 täistööajaga ametikohta/45 töötajat). Täistööajaga ametikohti on vähendatud 35,5 %, töötajaid 38,4 %). Ligi 40% töötajate vähendamine oli erakordselt drastiline samm. Osakoormusega, enamasti suure kogemusega töötajate panus oli üldjuhul suurem, kui nendele makstav osaline töötasu. Raamatukogu on viinud oma põhifunktsioonide täitmise kulud miinimumini.

TLÜ AR töötajad (täisajaga töötajad)

Raamatukogus läbis raamatukogutöö praktika kolm TLÜ Digitehnoloogiaste instituudi infoteaduste eriala üliõpilast, lisaks läbis baltika osakonnas praktika kaks TLÜ Humanitaarteaduste instituudi saksa filoloogia üliõpilast ja üks ajaloo eriala üliõpilane. Kõikidele praktikantidele tutvustati põhjalikult raamatukogutöö erinevaid valdkondi. Tööjuubilaride tunnustamise tänuüritus viidi läbi detsembris ning osalesid taas vaid kutsutud külalised.

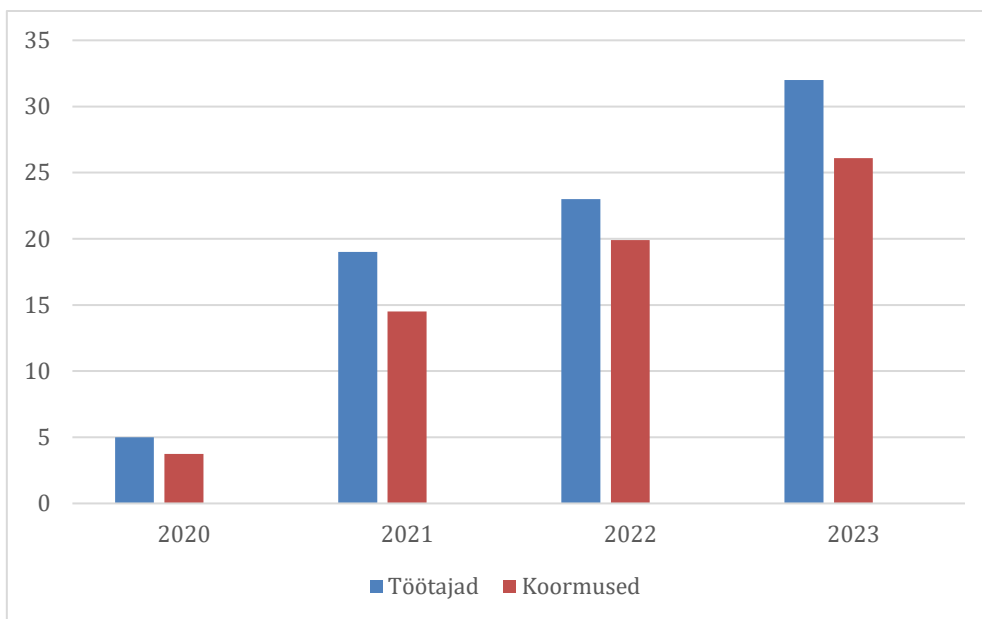
2023. aastal sõlmiti kolm töölepingut.

TLÜ AR sõlmitud töölepingud

*algas massdigiteerimise projekt

2023. aastal lõpetati 32 töölepingut, 4 lepingut korralise ülesütleamisega, üks tähtaja möödumise ning 27 koondamise tõttu.

TLÜ AR lõpetatud töölepingud

Töötervishoiuarsti vastuvõtul käis 2023. aastal 14 töötajat. Tallinna Ülikooli tervishoiupartner on HeBA Clinic OÜ.

2. KOGUDE ARENDUS

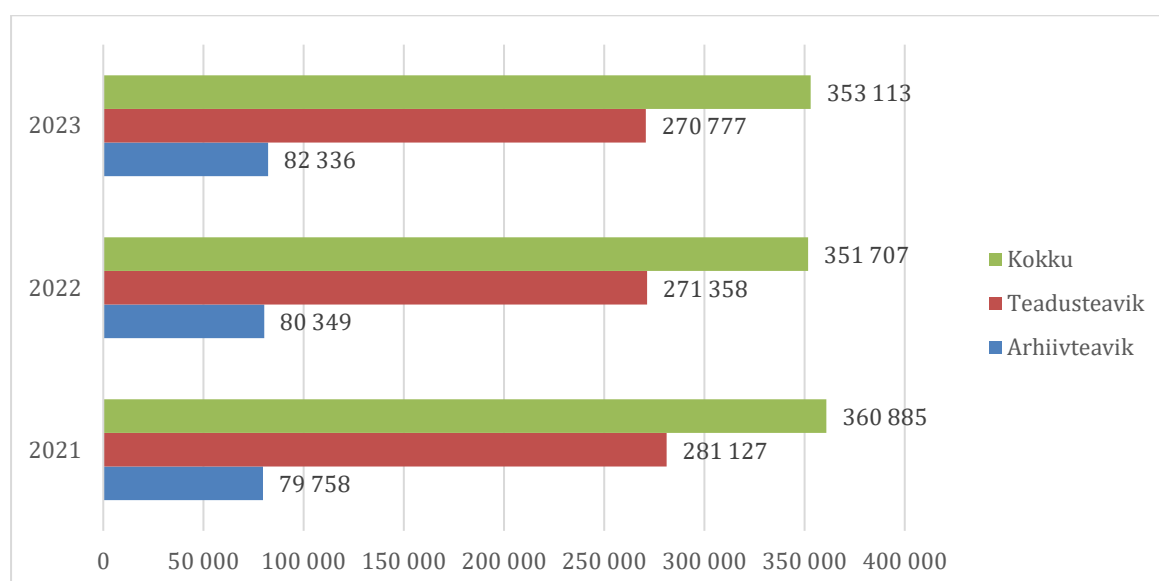
Seisuga 31.12.2023 sisaldasid raamatukogu kasutuskogud kokku 2 688 021 eksemplari. Aasta jooksul lisandus kokku 9041 eksemplari teavikuid, millest 9024 olid paberkandjal, sh raamatuid 7146 ning jadaväljaandeid 1181.

Elektronkataloogis ESTER on kirjeldatud 1 142 341 Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu teavikut.

Aruandeaastal uuendati ELNET Konsortsiumi kataloogimise ja liigitamise töörühmas artiklite, mittemuusikaliste helisalvestiste, jadaväljaannete, lõimväljaannete, muusikalise auvise ja videosalvestise kataloogimisjuhendid.

2.1 Kogude täiendamine

2023. aastal eraldas Haridus- ja Teadusministeerium raamatukogule 353 113 eurot teavikute ostmiseks, millest 270 777 eurot teadusteavikute ja 82 336 eurot arhiivteavikute soetamiseks.

Haridus- ja Teadusministeeriumi rahaeraldised teavikute ostudeks (tuh. eurot) 2021–2023

Teadusteavikute komplekteerimissumma kulutati vastavalt valdkondadele järgmiselt:

Humanitaarteadused	30%	80 416 eurot
Loodusteadused	10%	26 387 eurot
Sotsiaalteadused	30%	82 494 eurot
Muud teavikud	30%	81 493 eurot

KOKKU	100%	270 790 eurot
Sellest e-ressurss	65%	243 898 eurot

Arhiivteavikute komplekteerimissumma kulutati 2023. aastal alljärgnevalt:

Eesti raamat	22%	18 202 eurot
Eesti perioodika	17%	14 244 eurot
Baltika	2%	1775 eurot
Muud	59%	48 063 eurot
KOKKU	100%	82 284 eurot

2.2 Füüsilisel kandjal teavikud

2023. aasta jooksul saabus raamatukokku erinevatel viisidel (ostud, annetused, vahetuse teel jm) 7146 raamatut. Raamatute soetamiseks kasutati kõige enam OÜ Raamatukauplus Krisostomus ja Rahva Raamat AS teenuseid, perioodika tellimisel KE Ajakirjanduse OÜ.

Perioodikat soetati läbi riigihanke, üksikud ostud tehti otse kirjastustelt. Perioodilisi väljaandeid soetati peamiselt pikaajakselt partnerilt KE Ajakirjanduse OÜ. Trükitud perioodika maksumus oli kokku 20 841,77 eurot ning elektroonilise perioodika 24 186,75 eurot. Kokku osteti 103 nimetust ja 188 aastakäiku.

Säilituseksplarina saadi 2023. aastal 6258 eksemplari, nende hulgas 3205 raamatut, 314 eksemplari ajakirju, 230 eksemplari ajalehti, 266 jätkväljaannet ja 1936 pisi-trükist.

Aasta jooksul saabus raamatukokku vahetuse teel 103 eksemplari teavikuid 38-lt partnerilt, sh 15 eksemplari jätkväljaandeid, 15 ajakirja ja 73 raamatut. Vahetuspartneritele saadeti ajalehti 3 aastakäiku, ajakirju 65 aastakäiku, 31 eksemplari jätkväljaandeid ja 39 eksemplari raamatuid. Lisaks saadeti partneritele teavikuid varukogust ning TLÜ dissertatsioone.

2023. aastal võeti annetustena arvele 1782 eksemplari, sh 1541 raamatut, 132 jätkväljaannet, 90 ajakirja ning 7 ajalehte.

2.3 Elektrooniline teavik

Aruandeaastal osteti e-ressursse 243 898 euro eest (2022. aastal 236 998 eurot). Andmebaasiga kaasas käivate kohustuslike ajakirjade eest makstakse koos andmebaasiga.

2023. aasta lõpuks oli raamatukogus juurdepääs 54 litsentsandmebaasile, millest 40 on e-ajakirjade täistekst- või referaatandmebaasid. Raamatukogu kaudu on võimaldatud juurdepääs rohkem kui 55 000 e-ajakirjale ja e-referaadile, 240 000 e-raamatule ja 200 e-ajalehele.

Koostöös TLÜ Ühiskonnateaduste instituudiga jätkati andmebaasi HeinOnline tellimist, pool aastamaksust tasub instituut.

Jätakuvalt vahendas raamatukogu ülikoolile opiq.ee põhi- ja keskkooli e-õpikute keskkonna kasutamise litsentse ning administreeris platvormi (kasutajaõigused, kursusepaketid jne). Alates 2021. aasta sügisest ei finantseeri riik enam litsentside ostmist.

Andmebaaside testkasutusi toimus aasta jooksul kolm: Taylor & Francis eBooks collection, L'Année philologique ning Bloomsbury Collections. Testitud andmebaase ei tellitud.

Proquest E-book Central platvormil on kättesaadavad 233 861 e-raamatut, tasuta EBSCO e-raamatute andmebaasi kaudu on ligipääs üle 3500 teavikule.

2023. aasta juunist läks raamatukogu üle e-ajakirjade ja e-raamatute kataloogi Publication Finder ning andmebaaside otsinguportaali Discovery uutele versioonidele. Uued versioonid on intuiitsemad ja lihtsamini kasutatavad.

2.4 Baltika ja vanaraamatute säilitamise osakond

2023. aastal lisandus baltika kogusse kokku 851 eksemplari, millest põhiline osa pärines varukogust. Varukogu läbivaatamine on põhiosas lõppenud ning kirjandust sealt enam ei lisandu. 41 uut eksemplari lisandus annetuseks, 5 eksemplari vahetuse teel ja 48 eksemplari ostudena.

Olulised baltika kogu täiendused:

Erinnerungen: 1895–1939 / Alexander Graf von Keyserlingk ; herausgegeben und mit Erläuterungen versehen von Peter Waltner (Hechingen: Dr. Peter Waltner, 2023).

Tegemist on kuulsa baltisaksa päritolu von Keyserlingkide perekonna esindaja mälestustega Eestis elatud ajast. Mälestused on ka varem ilmunud, kuid praegune 3. parandatud ja täiendatud väljaanne on varasematest põhjalikum. Selle on spetsiaalselt kokku pannud A. v. Keyserlingki väimees Peter Waltner, kes on selle välja andnud oma kulul ning lisanud sinna palju äiast järelejäänud materjale. Mahukas teos sisaldab illustratsioone ja genealoogilisi tabeleid.

Literarischer Wandel in der Geschichte der baltischen Literaturen / Martin Klöker (Hg.); Redaktion und Layout Martin Klöker; Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus Eesti Teaduste Akadeemia, Paul Kaegbein Stiftung (Berlin; Münster: Lit, 2023). Artiklikogumik käsitleb baltisaksa kirjanduslugu ja -kriitikat Eesti- ja Liivimaal 16.–20. sajandini.

Herder and enlightenment politics / Eva Piirimäe; edited by David Armitage, Richard Bourke, Jennifer Pitts (Cambridge: Cambridge University Press, 2023). Põhjalik monograafia käsitleb ühe tähtsama valgustusfilosoofi Johann Gottfried von Herderi (1744–1803) ideid koosmõjus teiste Euroopa valgustusajastu suurte mõtlejatega ning selle peegeldusi tänapäeva Euroopa vaadetes kultuurile ning inimeksistentsile laiemalt, esindades visiooni Euroopast kui majanduslikult ja kultuuriliselt seotud rahvuste kooslusest.

Briefwechsel. Band I, Texte / Garlieb Merkel; herausgeben von Dirk Sangmeister in Zusammenarbeit mit Thomas Taterka und Jörg Drews (Bremen: edition lumière, 2019).

Garlieb Helwig Merkel oli oluline baltisaksa publitsist ja kirjanik, kes oli samuti valgustaja. Tema kirjavahetuse väljaanne on hindamatu allikas selle suurmehe ideede uurimiseks. Teos pakub kindlasti huvi ajaloolastele, kes uurivad 18. sajandi lõpu ja 19. sajandi esimese poole eestlaste ja lätlaste igapäevaelu ja kultuuri, samuti valgustusfilosoofia uurijatele.

2.5 Väliseesti kirjanduse keskuse kogu

Väliseesti kirjanduse keskuses täiendati kogusid peamiselt annetuste teel. Lisaks tavapärastele ülesannetele korrastati aruandeaastal pisitrükiste kogu, viidi lõpuni inventuur, parandati kohaviitu ja korrastati kirjeid.

Väliseesti kirjanduse keskuse kogus oli 2023. aasta lõpu seisuga 39 520 eksemplari teavikuid, nendest 26 375 raamatud ja 12 649 aastakäiku ajalehti ning ajakirju, lisaks jätkväljaanded, kaardid, noodid jne. Avakogus asus 1855 eksemplari teavikuid.

2023. aastal jätkati Ameerika Hääle stenogrammide kogu digiteerimisega. See kogu hõlmab aastatel 1963–1982 Ameerika Hääle eestikeelselt eetris kõlanud saadete kokkuvõtteid. Eesmärk on tagada nende pikaajaline säilimine.

Uuendusena on nüüd ESTER kataloogis väliseesti kogus leiduvad teavikud eraldi leitavad “TLÜAR väliseesti kogu” skoobis. See muudatus hõlbustab lugejatel vajaliku väliseesti kirjanduse leidmist e-kataloogist.

2.6 Kataloogimine

Jätkati kataloogimise ja liigitamise-märksõnastamise tööd. TLÜ AR-i vastutusaladeks on raamatukogusse saabuv võõrkeelne kirjandus ning jooksva rahvusbibliograafia teavikud – kirjade kontroll, parandamine, täiendamine ja vajadusel kataloogimine.

Esmajärjekorras kataloogitakse uued teavikud, siis toimub rekataloogimine. Uusi nimetuskirjeid koostati 1425, rekataloogimise käigus lisandus 1469 nimetust. Elektronkataloogi lisandus kokku 9041 eksemplarikirjet ja rekataloogiti 4567 eksemplarikirjet.

Jätkati Tartu andmebaasis sisestatud andmete kontrollimist Tallinna omadega, aasta jooksul toimetati ja tõsteti kokku 1498 kirjet.

Aasta jooksul süstematiseeriti ja märksõnastati (sh parandati) kokku 5390 teaviku kirjet: eestikeelseid teavikuid 2140 ja võõrkeelseid 3250.

2021. aasta kevadest alates hakati koostama normikirjeid vastavalt ELNET Konsortsiumi nime normpealdiste ja normkirjete koostamise juhendile. Tööloigu tegemine lõpetati 22. juunil 2023. aastal. Poole aasta jooksul koostati 218 normikirjet (2022. aastal 1409).

2024. AASTAL KAVANDATAKSE

- Jätkata säilituseksemplaride komplekteerimist;
- jätkata nimetuskirjete toimetamist ja kokkutõstmist Sierras;
- jätkata baltika kogu perioodikaväljaannete rekataloogimist;

- jätkata ETERA-s kättesaadavate Tallinna Ülikooli magistritööde kataloogimist elektronkataloogi ESTER.

3. KOGUDE HOID JA SÄILITAMINE

Kustutamisel lähtuti eelkõige sellest, kas teavik on aegunud, kas on tegemist meie ülikoolile mitteprofiilse teosega, kas raamat on katkine, kui suur on kasutatavus, kui palju on kordustrukke ning kus raamat on välja antud. 2023. aastal kustutati 3984 arvestusüksust, sh 1950 raamatut, 1768 jätkväljaannet, 262 aastakäiku ajakirju, 2 pistrükist, 1 noot ja 1 aastakäik ajalehti.

Kogudest kustutatud raamatud pandi raamatukogu raamatupoodi ning fuajeesse müüki.

Teadusraamatukogu avakogus (sh baltika ja VEKK lugemissaalid) oli aastalõpu seisuga 72 287 eksemplari, õpikeskuses 46 494 eksemplari, raamatukogu avakogud sisaldasid kokku 118 781 eksemplari.

Jätkus teenindusosakonna haldusalasse kuuluvate kogude inventuur, aasta jooksul vaadati läbi ligi 81 477 eksemplari. Baltika ja vanaraamatute säilitamise osakonnas on inventuur seotud ka kogude korrastamisega (vajadusel puhastamine, parandamine, metallklambrate eemaldamine, õmbluste asendamine ning trükistele neutraalsest papist ümbriste valmistamine).

3.1 Teavikute säilitus- ja hooldustegevus

2023. aastal parandati 5077 lehte ning restaureeriti ja konserveeriti 34 kaant ja 45 lehte. Konserveeritud ja restaureeritud köidetele valmistati 130 ümbrist, mappi ja karpi. Leht-lehelt puhastati 260 köidet, põhjalikult leht-lehelt desinfitseeriti 20 köidet ja köideti 497 eksemplari, sh baltika ja vanaraamatute säilitamise osakonnast saadeti köitmisele 42 teavikut. Hoidlate mikrokliimat mõõdeti 45 korda.

2024. AASTAL KAVANDATAKSE

- Jätkata aegunud teavikute ja dublettide kustutamist ning raamatukogus müümist;
- jätkata inventuuride läbiviimist;
- jätkata hoidlates teavikute ümbertõstmist;
- jätkata hoidlate mikrokliima monitoorimist;
- jätkata köidete parandamist ning kultuurilooliselt oluliste fondide trükiste konserveerimist ja restaureerimist.

4. RAAMATUKOGU-, BIBLIOGRAAFIA- JA INFOTEENUSED

Jätkati raamatute teemanäituste korraldamist õpikeskuses ja teadusraamatukogus kogude tutvustamise eesmärgiga. Seoses suurkoondamisega suleti senisel kujul teadusraamatukogu III korruse teeninduslett ja öösaal ning eraldi Väliseesti kirjanduse keskus teenindust ei toimu.

4.1 Raamatukogu kasutajad ja kasutamine

31.12.2023 seisuga oli teadusraamatukogu lugejaandmebaasis 34 639 lugejat. Tallinna Ülikoolist oli registreeritud 16 451 lugejat (47,5%), enamus nendest olid üliõpilased, magistrandid ja doktorandid (93,3%). TLÜ õppejõude oli 533 ja ülikooli töötajaid 564.

Teistest kõrgkoolidest oli registreeritud üliõpilasi, magistrante ja doktorante 4685 (13,5% lugejatest). Kogu lugejaskonnast moodustasid üliõpilased, magistrandid ja doktorandid 57,8% (20 039 lugejat).

2023. aastal kustutati lugejaandmebaasist 3083 aegunud lugejakirjet.

2023. aastal registreeriti teadusraamatukogus 2340 uut lugejat, kelle hulgas oli:

- üliõpilasi (sh magistrante ja doktorante) 1365 (58,3%);
- spetsialiste 623 (26,6%);
- õpilasi 149 (6,4%);
- teadlasi 10 (0,4%);
- teisi lugejaid 193 (8,3%).

Jrk-nr.	Näitaja	2021	2022	2023
1	Lugejaid aruandeaastal	37140	35382	34639
	sh üliõpilasi	22706	21011	20039
	sh TLÜ üliõpilasi	16973	15847	15354
2	Aktiivseid lugejaid aruandeaastal	6347	7505	7823
	sh üliõpilasi	3613	4053	4244
	sh TLÜ üliõpilasi	2974	3324	3452
3	Aasta jooksul registreeritud uusi lugejaid	1963	2191	2340
	sh üliõpilasi	1291	1222	1365

sh TLÜ üliõpilasi	1069	939	1106
-------------------	------	-----	------

Lugejate arv 2021–2023

TLÜ liikmete hulgast registreeriti uusi lugejaid 1138, neist õppureid 1106, kes moodustasid 42,9% uutest lugejatest. TLÜ üliõpilaste osakaal kõigist kõrgkoolis õppijatest oli 83,4%, teiste kõrgkoolide tudengid moodustasid 16,6% uute registreerunud üliõpilaste hulgast. Veebikeskkonnas ehk KRAS süsteemi kaudu registreeris end 1856 (79,3%) ja raamatukogus kohapeal 484 (20,7%) lugejat. Veebis registreerijate hulgas oli TLÜ üliõpilasi 996 (53,7%), õppejõude 13 ja TLÜ töötajaid 13.

Raamatukogusüsteemi Sierra statistika järgi oli 2023. aastal teadusraamatukogus 7823 aktiivset lugejat. Võrreldes eelneva aastaga suurenes aktiivsete lugejate arv 318 lugeja võrra. 54% (4204 lugejat) raamatukogu aktiivsetest kasutajatest moodustasid üliõpilased, kellest omakorda 82% moodustasid Tallinna Ülikooli õppurid (ehk 3452 lugejat). Enamus aktiivsetest lugejatest olid sotsiaalteaduste (46% ehk 3436 lugejat) ja humanitaarteaduste valdkondadest (31% ehk 2742 lugejat), loodusteaduste valdkonna lugejad moodustasid 7% ning rakendusteaduste ala lugejad 4% aktiivsest lugejaskonnast.

Raamatukogu teeninduspunkte külastati 2023. aastal 94 175 korda, millest õpikeskuses registreeriti 25 588 ja teadusraamatukogus 68 587. ID-kaardiga siseneti õpisaali 2254 korral. Külastuste üldarvu vähenemine on suurelt osalt tingitud nii mitu kuud kestnud külastuste registreerimise süsteemi rikkest kui ka lühenenud lahtiolekuaegadest. Virtuaalkülastusi oli 108 605, nendest mobiililt 17 708 ning tahvelarvutilt 561.

Aasta jooksul vormistati 99 737 laenutust. Võrreldes 2022. aastaga vähenes laenutuste arv 11 318 laenutuse võrra. Laenusaktiivsusest olid esikohal spetsialistid, kelle laenutused moodustasid 51,6% laenutuste koguarvust, teisel kohal olid üliõpilased (34%). Üliõpilastest omakorda kõige aktiivsemad laenajad olid TLÜ üliõpilased (76,5%). Teadustöötajate laenusprotsent oli 8,3%.

Teadusraamatukogu avariilult tehti iseteenindusautomaatidega 691 laenutust (16,4% avakogu laenutustest), õpikeskuses kasutati laenutamiseks ja pikendamiseks iseteenindusautomaati 1169 korral (7,1% kogu laenutustest), laenuskapki kaudu laenutati 3879 teavikut (2022. aastal 4750). Iseteenindusautomaate kasutati

meelsamini teavikute tagastamiseks: õpikeskuses tagastati 977 eksemplari, teadusraamatukogus 10 030 teavikut (sh 24/7 tagastusautomaati 8692 eksemplari).

Teadusraamatukogu avakogu raamatutest kasutati aasta jooksul 2685 eksemplari 6426 korda. Õpikeskuse raamatutest (sh ainepaketid) kasutati aruandeaasta jooksul 4094 eksemplari 8752 korda.

4.2 Bibliograafiatöö

Töötlusosakond lõi 384 ja parandas 578 bibliograafilist kirjet. Aruandeaasta (kuni 22. juuni) jooksul koostati ka 218 normikirjet (2022. aastal 1409) eelkõige võõrkeelsele ja baltika teavikule. Seoses töötlusosakonna koosseisu muutustega 2023. aastal ei jätkata enam nime- ja kollektiivi normikirjete koostamisega, reklassifitseerimisega ja pisitrükiste korrastamisega.

4.3 Infoteenuste kasutamine

2023. aastal esitas 47 lugejat 104 tellimust raamatukogude vahelise laenutuse (RVL) kasutamiseks, kokku oli võimalik täita neist 103 tellimust. Tellijatest 32% (15) oli seotud Tallinna Ülikooliga, neist 17% olid üliõpilased ja 33% õppejõud. 87 tellimust saadeti täitmiseks teistele raamatukogudele, saadi 73 originaali ja 13 koopiat, neist 33 tellimust saadi Eesti raamatukogudest ja 53 välismaalt. Eesti raamatukogudest saadi enim teavikuid Tartu Ülikooli raamatukogult, põhilised välispartnerid olid Soomes ja Saksamaal. Teistelt raamatukogudelt saabus 178 tellimust: raamatukogus leiduvaid teavikuid soovisid 42 raamatukogu, neist 9 välismaalt. Aasta jooksul saadeti abonentidele elektroonilisi koopiaid mahus 385 lehekülge.

Aruandeaasta jooksul korraldas teenindusosakond teadusraamatukogus 19 füüsiliste teavikute uudiskirjanduse näitust, kus eksponeeriti kokku 1994 teavikut (2022. aastal 3019). Eestikeelsete teavikute osakaal moodustas 62,1%. Jätkuvalt oli humanitaarteaduste valdkonna kirjandusel märgatavalt suurem osakaal võrreldes sotsiaalteadustega (vastavalt 53,5% ja 32,9%), rakendusteaduslikku kirjandust oli näitustel eksponeeritud 8,8% ning loodusteaduslik kirjandus moodustas 4,8%.

2023. aastal vastati raamatukogu erinevates teeninduspunktides kokku 10 931 päringule (2022. aastal 10 851), millest 1312 esitati elektrooniliselt. Vastatud päringutest 6561 olid leidumuspäringud, 1251 teema- ja 2985 faktipäringud.

2023. aastal toimus raamatukogus kokku 190 kasutajakoolitust, kus osales 3039 inimest ja kogukestus oli 223,5 tundi. Sealhulgas erialainfo spetsialistide poolt viidi koolitusi ja konsultatsioone läbi 177 korral (neist 30 inglise keeles), kus osales 2898 inimest (sh 895 inglise keeles). Koolituste kogukestus oli 203 tundi.

Raamatukogu tutvustus tehakse alati kõikidele praktikantidele, baltika stipendiaatidele, lühivisiitidel olevatele raamatukogunduse kolleegidele ning Erasmus+ töövarjudele. Jätkuvalt tutvustasid erialainfo spetsialistid 2023. aastal kord kuus toimunud ülikooli uue töötaja hommikukohvil raamatukogu ja selle võimalusi. Hommikukohv on mõeldud Tallinna Ülikooli tööle tulnud uutele töötajatele ülikooli tegemistesse paremaks sisseelamiseks. Erialainfo spetsialistid osalesid ka välisüliõpilaste avanädala “*Orientation week*” üldtutvustusel, kus anti esmane ülevaade raamatukogu kodulehest ning kutsuti osalema raamatukogu turidel.

Raamatukogu erialainfo spetsialistide poolt pakutav infootsingu koolitus on jätkuvalt integreeritud TLÜ Ühiskonnateaduste instituudi ja Loodusteaduste instituudi bakalaureusetaseme õppeainesse „Õppimine kõrgkoolis“. Haridusteaduste instituudis on infoallikate ja infootsingu seminarid integreeritud õppeainesse “Uurimistöö alused” nii bakalaureuse- kui magistritasemel. Jätkuvalt on huvi viitamise ja viitehaldustarkvarasid tutvustavate koolituste järele.

Koostöös üliõpilaste nõustamiskeskusega toimus 2023. aastal kaks tugiseminari, kus ühes käsitleti infootsimist ja teadusandmebaaside kasutamist ja teisel seminaril oli teemaks viitamine ja viitehaldustarkvarad.

4.4 Elektrooniliste ressursside kasutamine

2023. aastal sooritati andmebaasides otsingut 389 653 korda (2022. aastal 345 046).

Enamus andmebaase on üle läinud COUNTER 5 standardile, seega ei esitata enam sessioonide arvu. Andmebaasidest laaditi täistekste alla 260 639 (2022. a 268 664) korral. Sisukokkuvõtteid laaditi alla 460 197 korral (2022. a 411 017).

Raamatukogu originaalandmebaasidest külastati digitaalraamatukogu ETERA 2023. aastal 132 832 korral (2022. a 114 557), nendest 52,4% olid uued külastused ja 47,6% korduvkülastused. ISE andmebaasis olevaid raamatukogu teemabaase kasutati 1289 korral (2022. a 2221).

2024. AASTAL KAVANDATAKSE

- koostöös infotehnoloogia teenistusega uuendada ruumide reserveerimise süsteemi tarkvara;
- organiseerida töötajate täiendkoolitusi;
- toetada ülikooli ja üliõpilasi plagiadi vältimisel;
- tutvustada raamatukogu, teenuseid ja andmebaase aktiivsemalt ülikoolis.

5. TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUS

Raamatukogu teadus- ja arendustegevus on seotud nii raamatukogu kultuurilooliste kogude (baltika ja väliseesti kogud) uurimise, kui ka e-teadusraamatukogu ETERA arendamisega.

5.1 Teadustegevus

Baltika ja vanaraamatute säilitamise osakonnas töötas augusti lõpuni 2023. aastal kaks teadurit. Pärast kevadist reorganiseerimist jätkavad mõlemad töötajad tööd vanaraamatu peaspetsialistidena.

Kairit Kaurilt ilmus 2023. aasta lõpus ajakirjas *Interlitteraria* (82/2) artikkel „The Seasons by James Thomson and the Baltic German Poetry about the Seasons in the Era of Baltic Enlightenment”, milles tutvustatakse šoti kirjaniku James Thomsoni poeemi “Aastajad” baltisaksa retseptsiooni meie kultuurilooliste kogude, k.a. Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu baltika kogu põhjal. Baltika kogus leiduv Thomsoni “Aastaaegade” tõlge šveitslase Johannes Tobleri sulest, millesse on sissekirjutusi teinud nii Otto Wilhelm von Krusenstern, Friedrich Gustav Arvelius, keegi madaam Petit ja keegi (Jõhvi pastoriperekonna?) Koch esindaja, leiab tutvustamist ka Kairit Kauri artiklis “Eestimaa kirjanaise Christiane Gertrude von Kotzebue kujunemiskeskonnast” 2023. aastal ilmunud kogumikus "Muutused, ümberkorraldused, uuendused. Varauusaja arengujooned Eesti- ja Liivimaal 1525 – 1800" (toim. Marten Seppel, Madis Maasing. Tartu Ülikooli ajaloo ja arheoloogia instituut, Tallinna Ülikooli Kirjastus).

Kaspar Kolk tegeleb Eesti keskaegsete pärgamentfragmentide registreerimise, kirjeldamise ja ühisandmebaasi loomisega, mis on seotud ka vastava Eesti keele ja kultuurimälu projektiga. K. Kolk tegeleb ka kultuuriloolise baltika kogu kõige vanema osa ehk Oleviste raamatukogu koosseisu ja päritolu uurimise ning kirjeldamisega.

Baltika stipendium, mis on Tallinna Ülikooli uuringufondist rahastatav teadusprojekt, võimaldab välismaisel uurijal (doktor või järeldoktor) töötada TLÜ Akadeemilise Raamatukogu kultuuriloolise baltika koguga. 2023. aastal töötas baltika ja vanaraamatute säilitamise osakonnas kaks stipendiaati:

- PhD Mihkail Kuchersky – „Die historische Gruppierung eines Concert-programms hat immer einen ganz besonderen Reiz [...]“. Einblicke in die Institutionsgeschichte und das Repertoire ausgewählter Chöre im Reval (Tallinn) des späten 19. Jahrhunderts. („Kontsertprogrammi ajaloolisel rühmitamisel on alati täiesti eriline võlu [...]”. Sissevaateid valiku Tallinna kooride institutsioonilukku ja repertuaari 19. sajandi lõpul).
- PhD Jonathan Schilling – “Adel und Bürgertum in der deutschbaltischen Erzählprosa (1870–1914)“ („Aadel ja kodanlus baltisaksa ilukirjanduses (1870–1914))“.

2023. aastal jätkus vanaraamatu keskuse egiidi all populaartheaduslik ürituste sari „Uurija baltika lugemissaalis“, mille raames tegid mõlemad baltika stipendiaadid ettekanded enda uurimistulemustest. Septembris pidas PhD Mihkail Kuchersky saksakeelse loengu Tallinna kooridest 19. sajandil. Novembris pidas PhD Jonathan Schilling koostöös Tallinna Ülikooli teadlaste, raamatukogu ja TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskusega saksakeelse loengu „Aadel ja kodanlus baltisaksa ilukirjanduses (1870–1914)“.

Peaspetsialist Kaspar Kolk osaleb Tallinna Ülikooli ajaloo, arheoloogia ja kunstiajaloo keskuse projektis „Digitaalne Liivimaa: keskaja Liivimaa digiajalooline analüüs (u 1200–1550)“ („Digital Livonia: For a Digitally Enhanced Study of Medieval Livonia (c. 1200–1550)“), projekti juht Marek Tamm. Põhiülesandeks on projektis keskaja Liivimaa raamatute andmebaasi koostamine, mis kõige suurema alakorpusena hõlmab Oleviste raamatukogu vanimaid raamatuid (kuni 1560) ja pärgamentfragmentide andmebaasi Fragmenta membranea Estoniae (FME) täiendamise..

Baltika ja vanaraamatute säilitamise osakond teeb pidevalt koostööd Eesti teiste mäluasutustega, nii raamatukogude, arhiivide kui ka muuseumidega. 2023. aasta algusest kuni aprillikuuni toimus koostöös Eesti ajaloomuuseumi ja Tallinna Jaani kirikuga vanemate lauluraamatute näitus Jaani kirikus, kus olid eksponeeritud ka baltika kogust pärinevad trükised. 2022. aastal avati Kumu näitus „Kunst või teadus“. Kumu kuraatorid valisid baltika kogudest välja trükised, mis on näitusel eksponeeritud ning kujutisi (teadusillustratsioone, õppe- ja teadusplakateid) leiab ka näituse kataloogist "Kunst või teadus: Art or Science" (2022). Ehkki nimetatud näitus

Kumus sai alguse juba aasta varem, jätkus koostöö ka 2023. aastal ning 16. novembril 2023 avati näitus „Kunst või teadus“ juba Tartu Ülikooli muuseumis.

Koostöö Kumuga jätkus 2023. aastal ka seoses näitusega „Kunst antropotseeni ajastul“ (05.05.2023 – 08.10.2023), mille kuraatorid olid Linda Kaljundi, Eha Komissarov, Ulrike Plath, Bart Pushaw, Tiiu Saadoja. Eksponeeriti taas ka baltika kogu trükiseid.

2023. aastal jätkus koostöö Eesti Genealoogia Seltsiga. Seltsi kogu asub baltika osakonna lugemissaalis, samuti töödeldakse nende teavikuid raamatukogu poolt.

Jätkuv koostöö Kumuga viis ka koostööni Museum de Fundatiega Zwolles Hollandis, kus oktoobris avati Kristina Normani näitus „Hansa connections“ (14.10.2023 – 28.01.2024, Eestipoolne kuraator Linda Kaljundi), mis paljuski tõukub baltisaksa kunstniku Friedrich Ludwig von Maydelli (1795 – 1846) teosest „Bremeni kaupmeeste randumine Daugava jõe suudmes 1156. aastal“. Nimetatud graafiline leht pärineb raamatust *Fünzig Bilder aus der Geschichte der deutschen Ostsee-Provinzen Russlands nebst erklärendem Text. Erste Lieferung*. Tartu, 1839. Lisaks nimetatud ofordile sisaldab raamat veel 9 sama kunstniku teost ning on seega väga väärtuslik teavik. Just selle väärtusliku säiliku laenutasime me Museum de Fundatiele eksponeerimiseks.

Sügisel pöördus baltika osakonna poole koostöösooviga Max Plancki instituut Heidelbergis. Nende sooviks on koostada bibliograafia ning selgitada välja Hugo Grotiuse teose *De jure belli ac pacis* 9 esimese trüki (1625-1650) leidumus erinevates raamatukogudes ning avaldada bibliograafia esmatrüki 400-ks aastapäevaks 2025. aastal. Baltika osakonna kogus leidub Hugo Grotiuse väljaandeid, kuid täpsem töö sellega alles käib.

Rahvusarhiivi programmist rahastati Väliseesti Kirjanduse Keskuse kultuuripärandi korrastamist, kogude süstematiseerimist, kataloogimist ja kirjeldamist 4500 euroga ja trükiste digiteerimist ja andmebaasis ETERA kättesaadavaks tegemist ning Ameerika Häälte stenogrammide töötlust 4700 euroga. Baltika teaduskollektsiooni uurimist toetas Haridus- ja Teadusministeerium 20 000 euroga. Tuumiktaristu toetuse kaudu eraldati digiteerimiskeskuse arendamiseks 27 000 eurot.

5.2 Arendustegevus

Lõppes Kultuuriministeeriumi tegevuskava „Kultuuripärandi digiteerimine 2018–2023“ projekti „Eesti keele ja kirjanduse ning omariikluse allikad“ digiteerimistööd. Koostöös Ratus OÜ ja Tartu Ülikooli raamatukoguga digiteeriti Eesti Kirjandusmuuseumi tellimusel kultuuripärandi trükiseid; Akadeemilises Raamatukogus digiteeriti 700 000 lehekülge ajalehti. Projekti rahastati Euroopa Liidu struktuurivahendite investeringutest.

Raamatukogus mindi üle Microsoft 365 teenustele, sealhulgas Outlook, Teams, OneDrive ja Office. Pilvepõhised koostööriistad aitavad töövooge mugavamaks teha.

Raamatukogus võeti kasutusele uus pilvepõhine lugejate külastuse registreerimise süsteem nimega SensMax.

2023. aastal viidi raamatukogu originaalandmebaas VEPER (Väliseesti isikulooline andmebaas) üle uuendatud keskkonda veebiaadressil: <https://veper.tlulib.ee/>.

E-kataloog ESTER-i Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu skoobi alla tekitati eraldi väliseesti kogu alamskoop. See muudab väliseesti teemalise kirjanduse lugejatele nähtavamaks ning juba on märgata suurenenud huvi selle valdkonna kirjanduse vastu.

2024. AASTAL KAVANDATAKSE

- Jätkata vanaraamatu keskuse üritustesarju „Uurija baltika lugemissaalis“ ja „Baltika kogude tutvustus“;
- kuulutada välja väliseesti uurija stipendium;
- viia lõpule ETERA arendustööd;
- tõhustada digiteerimiskeskuse tööd;
- hankida teavikute inventeerimistarkvara.

6. TUGITEENUSED

6.1 Kommunikatsioon ja turundustegevus

Kommunikatsiooni ja turundusega jätkas tööd asjaajamisjuht-suhtekorraldaja ja kuni juunikuuni ka väliskommunikatsiooni ja näituste juht.

Väliskommunikatsioon

Jätkati koostööd Tallinna Ülikooli turundus- ja kommunikatsiooniosakonnaga ning üliõpilaskonnaga. Peaaegu iganädalaselt avaldati ülikooli töötajate ja tudengite infokirjades teateid raamatukogu uudiste kohta.

Peamised infokanalid veebis olid raamatukogu kodulehekülj ja Facebooki leht. Kodulehele koostati aasta jooksul 75 eesti- ja nendest 65 ingliskeelse tõlkega uudist. Facebookis postitati 55 teadet, aasta lõpus oli raamatukogu profiili jälgijaid 1990 (2022. aastal 1985).

Eesti Rahvusringhääling (ERR) laenutas suvel "Sinu uus sugulane" saateks baltika kogust August Fridrig Keisermanni kirjastuse raamatuid. Keisermanni nimi muutus hiljem Karismaks ehk saade tuli Katrin Karismast. Septembris külastas ERR-i võttegrupp baltika lugemissaali, et filmida lõiku Andrus Vaariku juhitud saatesarja „Eesti (täielik ja kontrollitud) ajalugu“ jaoks. Eesmärk oli näidata Fr. R. Kreutzwaldi teose „Kalewi poeg“ esimest, 1862. a raamatuna ilmunud trükki.

Septembris filmiti raamatukogus klippe Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia ning TLÜ Balti filmi, meedia ja kunstide instituudi koostöös valminud videosarjast „Loov teadus“, kus ühes osas dramaturg Piret Jaaks räägib, kuidas uurib dokumentaal- ja kogukonnateatrit ning salvestus on tehtud osaliselt raamatukogu hoidlas.

Enamiku raamatukogu näituste, konverentside ja visiitide pressiteated saadeti regulaarselt eesti meediale, kõik üritused said erinevates meediakanalites käsitlust. Galerii näitustest ilmusid ajakirjanduses lisaks uudistele ka arvustused.

Sisekommunikatsioon

Tööjuubilare õnnitleti väikesel tänuüritusel 2. novembril. Raamatukogu jõulupidu toimus 22. detsembril.

Raamatukogusisest teavet jagati töötajatele jätkuvalt peamiselt infolehe ning meililistide kaudu. 2023. aastal koostati 16 numbrit infolehte.

2024. AASTAL KAVANDATAKSE

- Koostöös IT teenistusega jätkata kodulehe arendamist;
- jätkata traditsioonilisi raamatukogusiseseid üritusi;
- jätkata baltika kogu tutvustava jõulukaardi väljaandmist;
- jätkata raamatukogu maine kujundamist artiklite, uudiste, sündmuste ja otsesuhtluse abil;
- jätkata Facebookis raamatukogu teadete postitamise ja sündmustest teavitamisega.

6.2 Haldusteenistus

2023. aastal jätkus töö raamatukogu hoidlate kliimaseadmete ning serveriruumi täiustamisel. Uno seminariruumi ja filosoofia lugemissaali valgustus renoveeriti. Jooksvalt viidi läbi erinevad hooldus- ja remonditööd, korraldati raamatute transport ning kindlustati posti-, kantselei ja paljundusalaste teenuste toimimine.

Raamatukogus mindi üle tehnilisele valvele, sõlmides AS G4S Eestiga tehnilise valve täiustamise lepingu ning paigaldades turvanupud ja kuusteist salvestavat videokaamerat.

Raamatukogu Rävalla pst 10 hoone katusele paigaldati käiguteed ja sillad. Siseparklast teisaldati tõkkepuu ja rajati uus väljasõit kvartalisisesele teele.

Venipak Eesti OÜ-ga sõlmiti ärimaa rendileping ja vastavalt kokkuleppele paigaldati Venipaki pakiautomaat raamatukogu kinnistule.

2024. AASTAL KAVANDATAKSE

- Jätkata Päästeameti ettekirjutustele vastavalt tuleohutuse, elektri- ja sidesüsteemide täiustamist;
- jätkata hoidlate kliimaseadmete täiustamist;
- jätkata remonditöid töötajate tööruumides.

6.3 Infotehnoloogia teenistus

Raamatukogu haldusalas on 45 serverit, millest 23 on virtuaalserverid. Kõik serverid on monitooringus ning probleemide puhul saab infotehnoloogia teenistus kiirelt

reageerida. ETERA-s võeti kasutusele uus varundusserver. Failiserver „MAXI“ viidi üle virtuaalsesse keskkonda (VM-i) ja kasutusest võeti maha vana füüsiline server.

Raamatukogus on 128 arvutit, millest lugejatele 60 arvutit ning töötajatele ja teenuste tööjaamadeks 68. Teadusraamatukogus asub 24/7 tagastusautomaat ja 24/7 teavikute laenutamise kapp „Raamatutark“ (42 boksiga). Lisaks on lugejate kasutuses teadusraamatukogus ja õpikeskuses kokku 4 iseteenindusautomaati. Jätkus koostöö Print In City'ga, mille iseteeninduslike printer-koopiamašinatega said lugejad teha koopiaid ja väljatrükke.

RFID sedelite koostööpartner vahetati ID-Balti AS vastu ning edaspidi toimub etikettide tellimine ja printimine ID-Baltis.

Filosoofia lugemissaalis, mida saab kasutada ka ürituste läbiviimiseks, uuendati esitlustehnikat.

2024. AASTAL KAVANDATAKSE

- Uuendada ja täiendada raamatukogu riist- ja tarkvara;
- arendusse võtta uus kohaviitade loomise lehekülg;
- luua VPN lahendus andmebaaside kasutamiseks TLÜ liikmetele;
- laenutuskapi ja tagastusautomaadi arendustööd (nt SMS liidestus ja tšekiprinteri kaotamine).

6.4 Digiteerimiskeskus

2023. aastal digiteeriti kokku 1 055 469 lehekülge. Aasta lõpuks oli e-teadusraamatukogu ETERA keskkonnas 5 583 296 lehekülge digiteeritud teavikuid. ETERA-t külastati aastas 132 832 korral (2022. a 114 557), nendest 52,4% olid uued külastused ja 47,6% korduvkülastused.

2023. aastal jõuti lõpuni projekti „Eesti keele ja kirjanduse ning omariikluse allikad“ hankelepingu digiteerimistöödega. Suure osa digikeskuses digiteeritud materjalidest ehk 208 403 lehekülge moodustasid projekti ajalehed. Massdigiteerimise projekti raames lisatakse ETERA-sse kõik digiteeritud ajalehed, hetkel on materjalid piiratud ligipääsuga ja nähtavad vaid keskkonna administraatorile.

2021. aastal alustatud Eesti kultuuripärandi monograafia massdigiteerimise projektiga jätkati ja 2023. aastal digiteeriti nimetatud projekti raames viimased 806 999 lehekülge.

Tuumiktaristu projekti raames digiteeriti ära 65 000 lehekülge Tartu Ülikooli Raamatukogus paiknevat teaduskirjandust, mis tehakse täisteksti otsinguna kättesaadavaks uues E-varamu portaalis, e-teadusraamatukogus ETERA ja DSpace repositooriumis. Digiteerimise tegevused teaduskirjandusele oli skaneerimine, skaneeritud materjali töötlemine, tekstituvastus, kvaliteedikontroll ja kättesaadavaks tegemine, digiteeritud materjali säilitamine.

2022. aastal võeti kasutusele raamatukogu kogudes olevatest teavikutest digikoopia tellimise võimalus otse läbi elektronkataloogi ESTER. 2023. aasta jooksul lisati digikoopia tellimise link 350 000 kirjele ESTERis.

Jätkus TLÜ AR kogude, sh väliseesti kirjanduse keskuse teavikute ning vanade lõputööde, digiteerimine. Jätkati digiteerimisalast koostööd Tallinna Ülikooli ja väliste klientidega. TLÜ digihumanitaaria tudengitele viidi läbi digiteerimise praktikum.

2024. AASTAL KAVANDATAKSE

- luua võimekus segmenteeritud artiklite kuvamiseks;
- ETERA kasutajaliidese arendamine;
- teostada plaanilised skannerite hooldustööd;
- jätkata raamatukogu kogude, sh vanemate lõputööde ja VEKK kogu, digiteerimist.

LISAD

TLÜ AR näitarvud

1. TLÜ AR kasutuskogu

Jrk. nr	Trükise laad	Arvestus-ühik	Kogu seis 31.12.2021	Kogu seis 31.12.2022	Täiene-mine	Kustuta-mine	Kogu seis 31.12.2023
1.1	Raamatud	köide	2 274 578	2 281 231	7146	1950	2 286 427
1.2	Jadaväljaanded	aü	258 464	259 639	1181	2031	258 789
1.2.1	sh ajalehed	aastak	21 626	21 891	247	1	22 137
1.2.2	sh ajakirjad	aastak.	101 672	102 436	449	262	102 623
1.2.3	sh jätkväljaanded	eks	135 166	135 312	485	1768	134 029
1.3	Tehnika erilaadid	eks	1580	1580	0	0	1580
1.4	Kaardiväljaanded	eks	8690	8790	289	0	9079
1.5	Noodiväljaanded	eks	12 927	12 957	46	1	13 002
1.6	Graafikateavikud	eks	21 735	21 735	0	0	21 735
1.7	Käsikirjad ja arhivaalid	köide	11 446	11 445	1	1	11 445
1.8	Muud teavikud	eks	53 614	56 098	1998	2	58 094
	Kokku paberil		2 643 034	2 653 475	10 661	3985	2 660 151
1.9	Auvised (sisu järgi)	eks	6476	6520	17	0	6537
1.9.1	sh audiaalteavikud	eks	2371	2375	2	0	2377
1.9.2	sh visuaalteavikud	eks	2023	2063	15	0	2078
1.9.3	sh kombin. auviseid	eks	2082	2082	0	0	2082
1.10	Elektroonilised teavikud (kandja järgi)	eks	2663	2663	0	0	2663
1.10.1	sh kompaktkettad	eks	2110	2110	0	0	2110
1.10.2	sh disketid	eks	493	493	0	0	493
1.11	Mikrovormid	eks	13 727	13 727	0	0	13 727
1.11.1	sh mikrokaardid	eks	83	83	0	0	83
1.11.2	sh mikrofilmid	eks	13 644	13 644	0	0	13 644
	Muud laadid kokku		22 866	22 910	17	0	22 927
	Kasutuskogud kokku		2 665 900	2 676 385	10 678	3985	2 683 078

2. TLÜ AR elektrooniline kogu

Jrk-nr	Näitaja	Arvestus-üksus	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
2.1	TLÜ AR andmebaasid kokku	nimetus	15	15	15
		kirjeid	418 683	436 570	443 690
2.1.1	Bibliograafilised andmebaasid	nimetusi	13	13	13
2.1.2	Isikuloolised andmebaasid	nimetusi	2	2	2
2.1.3	TLÜ AR andmebaasidest sidusandmebaase	nimetusi	15	15	15
2.2	Litsentseeritud andmebaasid lugejatele	nimetusi	55	55	55
2.2.1	sh Eesti	nimetusi	0	0	0
2.2.2	sh välismaised	nimetusi	55	55	55
2.3	Kaugjuurdepääsuga elektroonilised jadaväljaanded	nimetusi	55 000	55 000	55 000
2.4	E-raamatud	nimetusi	220 053	220 096	240 000
2.5	Litsentseeritud andmebaasid sisetöök	nimetusi	2	2	2

3. Elektronkataloog

Jrk-nr	Näitaja	Arvestus-üksus	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
3.1	Bibliokirjete tegemine	nimetusi	3592	3822	2894
3.1.1	sh uusi ja täiendatud	nimetusi	1399	1890	1425
3.1.2	sh rekataloogitud	nimetusi	2193	1932	1469
3.2	Eksemplarikirjeid	eks	13 341	14 822	13 608
3.2.1	sh uusi ja täiendatud	eks	9407	10 196	9041
3.2.2	sh rekataloogitud	eks	3934	4626	4567
3.3	Kasutuskogu kokku	eks	2 665 989	2 682 965	2 688 021
3.3.1	Kasutuskogust e-kataloogis	eks	1 131 189	1 137 967	1 142 341
3.3.2	Kasutuskogust e-kataloogis	%	42,4	42,4	42,4

4. Raamatukogu kasutamine

Jrk-nr	Näitaja	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
4.1	Lugejaid aruandeaastal	37 140	35 382	34 639
4.1.1	sh aasta jooksul reg. uusi lugejaid	1963	2191	2340
4.2	Külastusi	107 606	200 372	94 175
4.3	Virtuaalkülastusi	105 164	88 630	108 605
4.4	Laenutusi (sh pikendusi)	103 065	111 055	99 737
4.4.1	sh hoidlast koju	78 829	84 596	74 794
4.4.2	sh avariulilt koju	20 292	21 473	20 490
4.4.3	sh hoidlast kohalkasutuseks	3268	3910	4453
4.5	Andmebaaside kasutamine (sisseostetud)			
4.5.1	sh sessioone	263 678	*	*
4.5.2	sh otsinguid	352 362	345 046	389 653
4.5.3	sh täistekste	254 341	268 664	260 639
4.5.4	referaate	316 613	411 017	460 197
4.6	Päringud (suuline, e-post, telefon)	8657	10 851	10 931
4.6.1	sh elektrooniliselt	948	1448	1312
4.6.2	sh teema	1879	2287	1251
4.6.3	sh fakti	857	1737	2985
4.6.4	sh leidumus	5516	6717	6561
4.6.5	sh bibliograafiline	133	110	118
4.7	Kasutajakoolitusi kokku	211	202	190
4.7.1	osalenud inimeste arv	3397	2254	3039
4.7.2	tundide arv	203	254	223.5
4.8	RVLi abonendid			
4.8.1	saabunud tellimusi	222	212	178
4.8.2	täidetud tellimusi	222	212	178
4.8.3	tellitud teistelt raamatukogudelt	135	181	87
4.8.4	saadud teistelt raamatukogudelt	133	181	86
4.9	Teeninduspunktid			
4.9.1	Teeninduspunkte peamajas	5	5	3
4.9.2	Välisteeninduspunkte	3	2	2

4.9.3	lugemissaale	15	16	16
4.9.4	kasutajakohti	355	457	462
4.9.5	kasutajate arvutikohti	75	63	61
4.9.6	personali arvutitöökohti	107	126	68
4.9.7	arvutitöökohti kokku	182	189	129

* Enamus andmebaase on üle läinud COUNTER 5 standardile, seepärast ei esitata enam sessioonide arvu.

5. Ennistamine ja köitmine

Jrk-nr	Näitaja	Arvestusüksus	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
5.1	Ennistatud / restaureeritud				
	paberit	leht	2547	1757	2673
	köiteid	eks	0	0	0
5.2	Paberit konserveeritud	leht	2545	3281	2926
5.3	Trükiseid puhastatud	lm	542	0	0
5.4	Raamatuid köidetud	eks	409	493	315
5.5	Puhastatud ja kontrollitud trükiseid leht-lehelt	eks	262	414	260
5.6	Desinfitseeritud trükiseid (leht-lehelt)	eks	16	11	20
5.7	Ümbrised	eks	308	202	148

* Ei ole arvestatud eriolukorra ajal tagastatud teavikute desinfitseerimist/puhastamist.

6. Personal

Jrk-nr	Näitaja	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
6.1	Ametis töötajaid kokku	95	76	46
6.1.1	sh raamatukoguhoidjaid	56	48	32
6.1.2	sh kvalifitseeritud spetsialiste	32	22	11
6.1.3	sh teisi töötajaid	7	6	3
6.2	Koosseisulisi ametikohti	83,25	65,9	41,85
6.2.1	sh raamatukoguhoidjaid	48,15	40,3	29,3
6.2.2	sh kvalifitseeritud spetsialiste	29,1	20,1	10,05
6.2.3	sh teisi töötajaid	6	5,5	2,5
6.3	Raamatukoguhoidjaid hariduse järgi			
6.3.1	sh kõrgharidusega	75	60	38
6.3.2	neist raamatukogundusliku kõrgharidusega	39	29	21
6.3.3	neist rakenduskõrgharidusega	0	0	0
6.3.4	sh keskharidusega	7	10	5

7. Raamatukogu põrandapind

Jrk-nr	Näitaja	Arvestusüksus	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
7.1	Raamatukogu põrandapind (teadus+õppe)	m ²	11 699,1	11 699,1	11 699,1

8. Eelarve

Tabel lisatakse peale eelarve raamatukogu nõukogus kinnitamist.

LISA 1. TLÜ AR TÖÖTAJATE PUBLIKATSIOONID

Jõesaar, Piret. (2023). 2123. aastal. Raamatukogu, (1), 3-4.

Kurisoo, Tuuli; **Kolk, Kaspar** (2023). Mida kõnelevad arheoloogilised leiud Pirita kloostri raamatukultuurist? - Vana Tallinn, 32 (36), 97–141.

Kaur, Kairit. The Seasons by James Thomson and the Baltic German Poetry about the Seasons in the Era of Baltic Enlightenment. *Interlitteraria* (28/2). 2023, lk 301–315.

Kaur, Kairit. Eestimaa kirjanaise Christiane Gertrude von Kotzebue kujunemiskeskkonnast. *Muutused, ümberkorraldused, uuendused : varauusaja arengujooned Eesti- ja Liivimaal 1520–1800*. Koostanud Marten Seppel ja Madis Maasing, 2023, lk 604–620.

Saar, Johannes. Alkeemia – haigutav lünk meie koolihariduses. *Sirp*, 31.03.2023.

Saar, Johannes. Kolbad ja rümbad eestlase kunstimenüüs. *Sirp*, 14.04.2023.

Saar, Johannes. Maailmapõlgusest, kloostri vaikusest. Johannes Saar kirjutab Sirja-Liisa Eelma maalidest näitusel "Roosa tapeediga toas". *Kunst.ee* (2023/3).

Saar, Johannes. Putukad lugemissaalis – teadusraamatukogu uus reaalsus. *Sirp*, 17.11.2023.

Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu A7 formaadis, kakskeelne jõulukaart 2023. Illustratsioonid võetud baltika kogu alkeemia raamatust "Bibliothèque Des Philosophes Chimiques" (1741). Töörühmas: Anton Küünal, Piret Jõesaar ja kunstnik Kristjan Kaldre (TLÜ).

LISA 2. TLÜ AR TÖÖTAJATE ETTEKANDED JA LOENGUD

Jõesaar, Piret. Tallinna Keskraamatukogus toimus Aleksander Sibulale pühendatud erialapäev “Erialase kõrgharidusega raamatukoguhoidja – kas võimalus, väljakutse või utoopia” ning Piret Jõesaar osales paneeldiskussioonil pealkirjaga "Mina töötan raamatukogus", mida modereeris Maarja Vaino. Erialapäeva kanti üle nii Tallinna Keskraamatukogu YouTube kontol kui ka ERR-i kultuuriportaalis. 03.11.2023.

Haljasmäe, Rene. Koolitaja, kunstnikuraamatu töökojas. Eesti Kunstiakadeemia 19.–20.01.2023.

Kaspar, Kolk. *The Professionalization of the Book Trade in 16th-Century Tallinn – “Printing Centers and Peripheries in the Early Modern Period”* – 6.10.2023, presentation in Martynas Mažvydas National Library of Lithuania in Vilnius

Kaspar, Kolk. *Franciscan Responses to the Lutheran Reformation: the Evidence of the Convent Libraries – “Workshop: Neue Forschungen zu Klöstern und Orden im Ostseeraum / Current studies to Monasteries and Orders in the Baltic Area”*, 2.11.2023, Kiel

Mets-Alunurm, Kristi. *ISSOTL - The International Society for the Scholarship of Teaching and Learning.* Ettekanne "Our co-writing experience as an attempt to create a SoTL-based culture at Tallinn University", 8.–11.11.2023, Utrechti ülikooli rahvusvaheline konverents “ISSOTL’ 23 Context matters”

LISA 3. TLÜ AR TÖÖTAJATE OSAVÕTT TÄIENDKOOLITUSTEST JA ERIALAÜRITUSTEST

Jaanuar

17.01 Eesti Rahvusraamatukogu infoseminar veebis „Raamatukoguteenuste projekti tulemuste tutvustus“ – Kadri Laur, Heli Sirotkin

19.01 ELU projekti raames algatatud seminaride sari "Märka erivajadust". Nägemislangusega üliõpilase märkamine ja toetamine kõrgkoolis – Carolina Schultz

19.01 Tartu Ülikooli õppejõudude konverents „Õppejõult õppejõule 2023: määramatuse ilu õpetamisel“ – Kristi Mets-Alunurm

Veebruar

02.02 teadusraamatukogus „Turvalise käitumise koolitust“, koolitajaks Artur Rinne G4S-ist – kõigile lugejatega kokku puutuvatele töötajatele

20.02 ELU projekti raames algatatud seminaride sari "Märka erivajadust". Kuulmislangusega üliõpilase märkamine ja toetamine kõrgkoolis – Carolina Schultz

22.02 Tallinna Ülikooli sisekoolitus „Chat GPT ja uued tekstigeneraatorid“ – Carolina Schultz

28.02 Rahvusraamatukogus „Õigusinfo allikate veebikoolitus: kus peidab ennast õigusinfo?“ – Elisabeth Arder

Märts

14.03 Veebiseminar „Tunnete keel ja tehnoloogia“, Eesti Rahvusraamatukogu – Rene Haljasmäe, Aivi Sepp

Aprill

12.04 Humanitaarteaduste instituudi korraldatud koolitus „Värvikommunikatsioon ja -psühholoogia“, teadusraamatukogus – Olga Kutt

19.–21.04 Rahvusvaheline seminar „Care and Conservation of Manuscripts 19“, Põhjamaade uuringute osakond, Kopenhaageni Ülikoolis – Rene Haljasmäe

Mai

03.05 Eesti Rahvusraamatukogu virtuaalne infoseminar „MIRKO, ühtne üleriigiline raamatukogusüsteem“ – Kadri Laur, Carolina Schultz, Heli Sirotkin

05.05 Tallinna Tehnikaülikooli seminar „Avatud teadus ja andmehaldus - kohustuslik ja/või kasulik?“ – Carolina Schultz, Kristi Mets-Alunurm, Elisabeth Arder, Hendrik Saadi

08.05 Virtuaalne ERÜ noorteklubi aastakoosolek – Piret Jõesaar (juht)

12.05 Visioonikonverents „Mõtlev muuseum“, Tartu Ülikooli Muuseumis – Rene Haljasmäe

16.–19.05 Konverents „Muudatused. Väljakutsed. Saavutused“, Läti Restauraatorite Ühing / Läti Ülikoolis – Rene Haljasmäe

18.–19.05 Viimsi Artiumis Eesti Raamatukoguhoidjate XII kongress "Raamatukogu on tulevik", kus esietendus ERÜ Noorteklubi sketš "Tagasi tulevikku", mille teksti kaasautor oli Piret Jõesaar ja näitles Jaana Tõnisson.

Juuni

01.06 Eesti IUG 2023 I osa, veebis – Heila Kirsimäe, Aurika Kruus, Peeter Kondratjev

05.–06.06 Eesti IUG 2023 II osa, Kuningatalu puhkemajas – Peeter Kondratjev

15.06 Seminar “Artistic Originality in the age of AI“ Eesti Kunstiakadeemias – Rene Haljasmäe

Juuli

05.–07.07 „LIBER 2023 Annual Conference“ Ungari Teaduste Akadeemia raamatukogu ja teabekeskuses, Budapestis – Andres Kollist

August

10.–11.08 ERÜ noorteklubi suveseminar BibliCamp 9 „Avalik esinemine ja nügimine“, Pärnu raamatukogus – Piret Jõesaar (korraldaja), Jaana Tõnisson

21.–25.08 „World Library and Information Congress. 88th IFLA General Conference and Assembly“ Rotterdams, Hollandis – Andres Kollist

25.08 Tallinna Tehnikakõrgkooli seminar „Kaasaegne reaalinete õpetamine kõrgkoolis“ – Kristi Mets-Alunurm

September

21.09 Mikhail Kuchersky loeng „Die historische Gruppierung eines Concert-programms hat immer einen ganz besonderen Reiz [...]“. Einblicke in die Institutionsgeschichte und das Repertoire ausgewählter Chöre im Reval (Tallinn) des späten 19. Jahrhunderts.“ vanaraamatu muuseumitoas – Heldi Lõo, Kaja Tiisel

Oktoober

10.10 Raamat ja haridus. XVII oskuskeelepäev, Eesti Rahvusraamatukogus – Marina Karis, Heila Kirsimäe, Aivi Sepp

25.10 Tartu Ülikooli raamatukogu veebiseminar „Andmekaitse ja infoturve teadustöös“ – Kristi Mets-Alunurm

26.10 XVI teadus- ja erialaraamatukogu päev, Riigikogu konverentsisaalis – Marina Karis, Heila Kirsimäe, Carolina Schultz, Aivi Sepp, Jaana Tõnisson

25.–26.10 Eesti Rahvusraamatukogu meediapädevuse aastakonverents veebis „Meediaharidus 2.0: ära usu hundijuttu!“ – Kadri Laur

November

01.11 Säilitusteemaline hübriidseminar „Sahvrast serverisse: digitaalne kultuuripärand tehisintellekti ajastul“ – Jaana Tõnisson

02.11 Digiarhiivinduse seminar, Toosikannu puhkekeskuses – Jaana Tõnisson

03.11 Tallinna Keskraamatukogu Aleksander Sibula erialapäev hübriidseminarina. „Erialase kõrgharidusega raamatukoguhoidja – kas võimalus, väljakutse või utopia“ – Elisabeth Arder, Heila Kirsimäe, Kadri Laur, Kristi Mets-Alunurm, Carolina Schultz, Aivi Sepp, Monika Terasmaa

09.11 Jonathan Schillingi loeng „Adel und Bürgertum in der deutschbaltischen Erzählprosa (1870–1914)“ Eesti Teaduste Akadeemia Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuses (Kohtu 6, Tallinn) – Kairit Kaur

22.11 Arenguseire hariduskonverents „Kuidas tagada õpetajate järelkasv?“ – Kristi Mets-Alunurm.

29.11 XVIII kirjepäev Tartu Ülikooli raamatukogus – Heila Kirsimäe, Aivi Sepp

Detsember

05.12 Eesti Rahvusraamatukogu infoseminar veebis üleriigiliste raamatukoguteenuste arenduste kohta 2023. aastal ning ülevaade 2024. aasta plaanidest – Aurika Kruus, Kadri Laur, Carolina Schultz, Heli Sirotkin

07.12 „Outlook 365 – tule ja avasta uusi võimalusi“ sisekoolitus, teadusraamatukogus – koolitus kõigile töötajatele

13.12.2023 "Tuleviku DIGAR: uue kasutuskeskkonna prototüübi esitlus", Rahvusraamatukogus – Piret Jõesaar, Kadri Laur, Jaana Tõnisson

LISA 4. NÄITUSED

Teadusraamatukogu galeriis

Aeg	Näitus
03.11.2022– 08.01.2023	Eesti Pedagoogika Arhiivimuuseumi näitus „Unustatud Wunderkammer. Tallinna Linna Pedagoogiline Muuseum 1922–1944“. Väljapanek tähistas saja aasta möödumist nimetatud haridusasutuse sünnist ja meenutas Eesti haridusloo olulisi peatükke. Kuraator: Anu Soojärvi (TLÜ EPAM), raamatukogu pakkus ruumi.
08.03–31.05	„Ott Kadarik. Kolbad ja rümbad. 2016–2023“. Arhitekt Ott Kadariku (sünd. 1976) isiknäitus, arhitektuuri vallas ohtralt tunnustust pälvinuna on Ott Kadarik graafikuna publiku poolt siiani avastamata. Avatav väljapanek tõi esmakordselt avalikkuse ette tema ammuse kiindumuse Jaapani traditsioonilisse gyotaku-trükitehnikasse.
07.12.2023– 31.01.2024	ERKF Ene Graubergi allfondi stipendiaatide näitus „IUVENIS ARTE“.

Teistes asukohtades

oktoober 2019 – ...	Andres Kollisti graafikakogu	teadusraamatukogu kohvik
21.10.2022– 10.02.2023	Näitus „Oleviste kirikuraamatukogu 470“	baltika lugemissaal, 3. korruse lugemissaal ja muuseumituba
11.11.2022– 31.01.2023	Erik Tergi publikatsioonide 2009– 2022 näitus	õpikeskus
30.11.2022– 08.01.2023	Eve Kiileri isiknäitus „Üksi linnas“	2. korruse galerii
02.02–08.03	Liina Siibi isiknäitus „Terra Mariana“ (fotoportreede seeria)	2. korruse galerii
03.02–03.04	Raamatunäitus „Saun on parem kui soe sai!“. 2023 oli Eestis sauna- aasta	õpikeskus
27.02–31.05	Vanaraamatu näitus „Kuidas valmistada kulda? Surematuse eliksiiri?“	baltika lugemissaal ja 3. korruse lugemissaal.
25.04–30.06	Raamatunäitus „Mitmekesisus“	õpikeskus
27.04–31.05	Sirja-Liisa Eelma minimalistlike maalide näitus „Roosa tapeediga toas“	2. korruse galerii
26.05–29.09	Helilooja „Rudolf Tobiase 150“	trepivitriin

	sünniaastapäeva tähistav näitus	
12.09–23.11	Raamatunäitus „Tund enne und”	õpikeskus
09.10–10.11	Helilooja ja pillimees „Raimond Valgre 110“ sünniaastapäeva tähistav näitus	trepivitriin
13.11.2023–15.01.2024	Vanaraamatu näitus „Baltisaksa entomoloogia piltides“	baltika lugemissaal, trepivitriin ja 3. korruse lugemissaal
01.12.2023–31.01.2024	Raamatunäitus „Juta Keevallik 80“	õpikeskus

LISA 5. OSALEMINE ERIALAORGANISATSIOONIDES

- Bibliotheca Baltica
- IFLA (Rahvusvaheline Raamatukoguühingute ja -institutsioonide Liit)
- LIBER (Euroopa Teadusraamatukogude Liit)
- HIBOLIRE (Põhja- ja Baltimaade raamatu-, raamatukogude ja lugemise ajaloo uurimise võrgustik) – R. Haljasmäe
- LoB (Language of Binding) võrgustik – R. Haljasmäe
- Associate Member of Designer Bookbinders UK – R. Haljasmäe
- Teadusraamatukogude nõukogu – A. Kollist (esimees)
- ELNET konsortsium
 - juhatus – A. Kollist
 - digiteerimise töörühm – P. Kondratjev, H. Veering
 - andmebaasi ISE töörühm – A. Kruus
 - E-varamu portaali töörühm – P. Kondratjev (töörühma juht)
 - kataloogimise ja liigitamise töörühm – A. Kruus, A. Sepp
 - avaandmete töörühm – R. Felding
 - haldurite kogu – R. Felding (töörühma juht), H. Sirotkin
 - ühishangete töörühm – H. Saadi
- Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing
 - kogude toimikond – P. Jõesaar
 - koolituse toimikond – C. Schultz
 - kutsekomisjoni hindamiskomisjon – C. Schultz (teadusraamatukogude esindaja)
 - terminoloogiatoimikond – M. Karis
 - vanaraamatu toimikond – Kaspar Kolk (juht)
 - noorteklubi – P. Jõesaar (juht), J. Tõnisson (juhatuse liige)
- Tallinna Ülikool
 - õppetöö eetika töörühm – Elisabeth Arder
 - Üleülikooliline projekt Õppejõu TeadusELU – Kristi Mets-Alunurm
- Eesti Autorite Ühing – R. Haljasmäe
- Eesti Goethe Selts – K. Kaur (kirjatoimetaja)
- Eesti Kirjanduse Selts – K. Kaur
- Eesti Kultuuri Koda – Kristi Mets-Alunurm (hariduse töörühmas)

- Eesti Kunstnike Liit – R. Haljasmäe
- Eesti Kõitekunstnike Ühendus – R. Haljasmäe (juhatuse esimees)
- Eesti Nahakunstnike Liit – R. Haljasmäe
- Eesti Ungari Selts – M. Luht
- Estonia Selts – M. Luht
- MTÜ Eesti Haridusfoorum – Kristi Mets-Alunurm (juhatuses)